

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Wiceprezes Rady Ministrów

Minister Kultury

i Dziedzictwa Narodowego

Cały obóz otoczony tyłoma parkanami, rowami. A mimo to dosyć już było tej męki, tych strasznych widoków. Chcieliśmy skończyć z tym. Ja za cel sobie obrałem, by to opisać. Naszkicować plan miejsca zbrodni i świata pokazać. To dodało mi mocy do walki z tymi szatanami. I gdy cel sobie ten ogólny wybrałem, łatwiej mi było wytrwać w niedoli.

Jankiel Wiernik, autor tych słów, współorganizator i uczestnik powstania więźniów obozu zagłady Treblinka II przeżył wojnę wraz z grupą około siedemdziesięciu uciekinierów – świadków piekła. Wypełnił też swój cel: jego wspomnienia *Rok w Treblince* stały się jednym z głównych źródeł wiedzy na temat metod eksterminacji Żydów w tym obozie. Wiernik, przedwojenny cieśla, na procesie zbrodniarza SS-Obersturmbannführera Adolfa Eichmanna w 1961 r. szczegółowo opisał metody i ekonomikę Zagłady, demonstrując topografię niemieckiego nazistowskiego obozu zagłady SS-Sonderkommando Treblinka na własnoręcznie wykonanej makiecie.

Czy współczesny człowiek może ogarnąć rozumem skalę Zagłady, jakiej nazistowskie Niemcy dokonały w tym miejscu? W obozie zagłady Treblinka II śmierć poniosło około 900 tys. Żydów, z czego ok. 90% to obywatele polscy. Miejsce to jest największym cmentarzem polskich obywateli – ofiar II wojny światowej.

Osobiste uczczenie ofiar tego strasznego miejsca i zbrodniczego reżimu przez pandemię covid-19 jest w tym roku znacznie utrudnione. Jednakże pragnę złożyć wyrazy największej czci tym wszystkim, którzy przeszli przez piekło niemieckich nazistowskich obozów koncentracyjnych i obozów zagłady, a także tym członkom rodzin, którzy wraz z nimi doświadczyli późniejszej traumy poobozowej. Wszystkim, którzy nie pozwolili i nie pozwalają zapomnieć o tej tragicznej karcie w dziejach człowieka, w tym pracownikom Muzeum Treblinka za ich wyczerpaną pracę nad zachowaniem pamięci o tym miejscu, składam serdeczne wyrazy podziękowania.

Od półtora roku mam przywilej i zaszczyt otoczyć opieką polskiego państwa Miejsce Pamięci w Treblince, poprzez współprowadzenie instytucji wraz z samorządem województwa mazowieckiego. W przyszłości doprowadzimy do wzniesienia budynku ekspozycyjno-administracyjnego, odpowiadającego randze tego miejsca oraz potrzebom odwiedzających.

Przed Muzeum stoją poważne wyzwania na kolejne lata pracy: inwestycja w infrastrukturę, która pozwoli na rozwój działalności edukacyjnej muzealnych edukatorów, wypracowanie wystawy stałej, która odpowie na zapotrzebowanie wiedzy i pielęgnowanie pamięci. Liczymy na efekt, którym będzie wzrost świadomości o trudnym dziedzictwie, jakie na ziemiach polskich pozostawiła zbrodnicza polityka niemieckiego okupanta.

Dziś, składając hołd w dniu rocznicy powstania, pragnę zapewnić, że nie ustajemy w staraniach o zachowanie tego miejsca pamięci.

**Na uroczyste obchody 77. rocznicy buntu więźniów obozu śmierci Treblinka II
Warszawa, 2 sierpnia 2020 r.**